

מסורת הש"ס

[illegible]

הגהות הב"ח

(א) גמ' טנזלו שם צמי
עשו: (ב) שם וזי לא
אינעסן ציה יוסף אחי מי
לא הוו: (א) רש"י ד"ה וזי
לא וכו' ובקבורתו כמי
אחרי כ"ל ומיבט ומסקנא
נמחק: (ד) ד"ה נמסקון
צמח וינצללו את מזרס:

מוסר רש"י

כגורן זה שמקיפין לו
אטד. המוקף סייג של
קוליס (בראשית נ י). אשר
כריתי לי. קנימי, דיעקב
וזנה מעשו (חולין נב). כמו
אשר קנימי (בראשית נ ה).

תוספות שאנץ

תאנא ל"ו כתרין נתלי
 בארנו לש יצק ר"ד
 נשיאים דישמעאל ר"ד
 דאלופ בני עש המרביס
 בסדר וישלח. ומבני
 סמור וקדוש וקשן מרן
 ומרן ישבק ושוה הרן
 ושוה וקשן יתל את שבא
 אשה ורן. ושכב הלה חרש
 של אביו. ומרן הוריש
 כתר ל"ה ביו. ח' תנן
 וקשן וצפר ואבדע
 ואלעה הר' כתרם הר'
 בני קטורה ל"ה פתריס.
 והשואת אבי שפר וקנני
 לעיל אתו בני עשו
 וישמעאל ובני קטורה
 ודלם פסל כלל היה לו
 להזכיר כלל בני קטורה
 ודפ"ה ר"ב נשיאים
 וישמעאל ור"ב אלופים
 נמנו עקשו וא"ת כ"ה הם
 תימן וקשן נמנו ב' פעמים
 ור"ב קרן נמנו ב' פעמים
 (שקל קרן חרן) אחד מבני
 אלפין אחד מבני
 אהלימכא אחד מ"ה הם
 ובתרי של שקל (והר ל"ן)
 מ"ה: שקל קרפא
 כמחיה: שרירי בכבותו
 אמרי דמסורה איל בידם
 יהודה קני ליה לעשו
 שגא ידן בעורן
 ואובדן: ויכול להיות
 שישמעאל השגה שחרג לעשו
 לשיתחם הדגור אותו. אמור
 סדח בת אשר נשתיירה.
 חתיה הרבה נשתיירו
 מאותו הדור כדנאמ' ב'
 ש' תולני. יאיר בן מנשה
 ומכיר בן מנשה נולדו מן
 מנשה ולא מתו דש שנכנס
 שרירא. ומכיר אדון
 נולד ליה עיקב גם יוסף
 גדל אתו בדכתיב גם
 בני מכיר בן מנשה יהודה
 דל ברני יוסף ולא היה
 חולק אצלה לשואל היכן
 הויאל הגדולים שברור.
 חולק דאיתא במדש
 אדגדה שינע בו משה ג'
 סינע דש שגנעו בו גטולה
 שגא בת אשר מרה לו הו
 אתה מבקש שגא לא ארור
 שגא מרה לו ארור
 (ה) ואל תאמ' שגא נמנו של

המקנא פרק ראשון סוטה

יג.

תורה אור השלם

1. וְהַתְּחַבֵּב אֶחָתָּהּ הַעֲלֵה לָהּ.
לְדַעַה מִה עֲשֵׂה לָהּ.
שׁוּמֹת ב' ד'
2. וְיַעֲלֵ יוֹסֵף לִקְבֹּר אֶת
אֲבִיו וְיִצְחָק אֹתוֹ כִּל
עֲבֹד פְּרִיעַה וְיִבְרָח בִּירוֹ
וְכָל זֶקֶן אֶרֶץ מִצְרָיִם:
בְּרֵאשִׁית נ' ח'
3. וְכָל בֵּית יוֹסֵף וְאֶחָיו
יֹבִית אֲבִיו רַק שָׁפָם
וְרָאָם וּבִקְרָם עֲבֹדוֹ
בְּרֵאשִׁית נ' ג'
4. וְיֹשֵׁב יוֹסֵף מִצְרָיִם
הָיָה וְאֶחָיו וְכָל הָעָרִץ
אֹתוֹ לִקְבֹּר אֶת אֲבִיו
אֲחֵרֵי קִבְּרוֹ אֶת אֲבִיו:
בְּרֵאשִׁית נ' י'
5. וְיָבֹא עַד גֵּרָן הָאֵדֶם
וְיִשְׁכֹּן בְּעֵבֶר הָעֵרְוָן
וְיִסְפְּדוּ שָׁם מִסְפָּד גִּדּוֹל
וְיִכְבְּדוּ מֵאֹד וְיַעֲשֶׂה לֵאמֹר
אֲבִל שְׁבַעֲתָ יָמִים:
בְּרֵאשִׁית נ' י"ז'
6. וְיָבֹא עֲמָלִי וְיִצְחָק
וְיִשְׁכֹּן מִמָּוֶד קִרְיַת
הָאֶרְבֶּעַ הַיָּדָה הַכְּרוּזָא אֲשֶׁר
בְּרֵאשִׁית נ' י"ח'
7. אֲבִי הַשְּׁבִיעִנִי לֵאמֹר
הָיָה אֲנִכִּי מֵת בְּקִרְיַת
הָאֶדֶם בִּירוֹתִי לִי וְאֶחָיו
נִבְנֶנָּה שָׁמָּה תִּקְרְבֵנִי
וְיַעֲקֹב אֶעֱלֶה אֵל אֲבִי
וְאֶקְבְּרָה אִתּוֹ:
בְּרֵאשִׁית נ' כ'
8. וְנִפְתָּלִי אֵילֵּל לִלְחָה
הַתָּחַן אֲמַרִי שָׁפֹר:
בְּרֵאשִׁית מ"ט א'
9. יִשְׁמַח וְיִצְחָק בִּי יְהוָה
וְיִקְרָם עַמִּי וְיִדְחֵץ בְּדָם
וְיִשְׁעֵשֶׁ: תְּהִלָּה נ' ח'
10. עַד שׁוֹב אֶל אֲחֵרֵי
מִמָּוֶד וְיִשְׁכֹּן אֶת אֲשֶׁר
עֲשִׂיתָ לִּי וְיִשְׁלַחֲתִי
לְמִצְרָיִם מִשָּׁם לֵאמֹר
אֲשִׁכֵּל אֶם יִשְׁכְּבִים כִּי
בְּרֵאשִׁית כ' ז'
11. וְיִשְׂאוּ אֶת אֲבִיו
וְיָרְדוּ בְּנֵי וְיִקְבְּרוּ אֹתוֹ
בְּמִצְרַת שְׂדֵה הַמִּכְפֶּלֶת
וְיִשְׁכֹּן אֶת אֲבִירָתָהּ אֵת
שְׂדֵהתָהּ לְאֶחָת לְבָנוֹת
וְיִשְׁמַח עֲפָר הַחַיִּית לַעֲנִי
בְּרֵאשִׁית כ' י'
12. וְכֵסֶם לֵךְ יִקַּח מִצֹּחַ
וְיִלְכֹּךְ שְׁפָתָיו לְעֵט:
מְשִׁלִּי ח' ה'
13. וְיָדִי הָאֲדָמָה מִפָּלִי
וְיִקְרְאוּ אֶת הָהָרִיז לֵאמֹר
אֵל הַיָּמִים וְיַעֲזֹק אֶת אֲמָר:
יָאֲהָה אֲדִירִי וְיִשְׂאוּ:
וְיִשְׁכֹּן בְּרֵאשִׁית כ' י"ג'
14. וְיִשְׁכֹּן אֶת הָאֵלֵּיִם
אֲנָה נִפְלֵי וְיִשְׂאוּ אֶת
הַיָּמִים וְיַעֲזֹק עַד וְיִשְׁכֹּן
וְיִשְׁכֹּן אֶת הָהָרִיז:
מְלִכִים ב' ו ה-ו

סָרַח בַּת אֲשֶׁר נִשְׁתַּיֶּרָה מֵאוֹתוֹ הַדּוֹר. מִימֶה וְהָלָא מִמִּיד וַיֹּאכֶל
בֶּן מִנְשֶׁה וּנְלָדוּ בָנִים יַעֲקֹב וְהָיוּ מִצַּיִל הָאָרֶץ לָמָּה לֹא שָׁלַם
מִשֶּׁה וְהֵם הָיוּ מִבְּנֵי צִיּוֹן שֶׁל יוֹסֵף וְיָלְדוּ שְׂטוֹר הַגְּאוּלָּה וְנִמְכַּר לְסָרַח
כְּדֹאֵמָה בְּפִירְקֵי ר"א (פָּדָק מַח) וְכִיּוֹן שֶׁבֶּא מִשֶּׁה הִלְכוּ וְזָקֵי יִשְׂרָאֵל
אָזְלָה לָפִי שֶׁכֶּבֶד נִכְשָׁלוּ עַל יַד צִי
אֶפְרַיִם שִׁיזָּאוּ שְׁלֵמִים שְׁנֵה לִפְנֵי
הַקָּז וְנִמְלְכוּ עִמָּה צֶה וְאִמְרָה לָהֶם
מֶה לָשׁוֹן אֲמַר לָכֶם הַמוֹשִׁיעַ הַזֶּה
אֲמָרוּ לָהּ פִּקּוֹד פִּקְדֹנֵי אֲמָרָה
לָהֶם אִי"ב הוּא הוּא לָכֶן הֵלֵךְ
גַּם מִשֶּׁה אָזְלָה. מְתוֹסַפֵּה רַצִּי:
סְמִלִּיּוֹן

מרחוק לדעה מה יעשה לו לידע מה יהא בסוף
גו': מאי שנא מעיקרא דכתיב² ויעל יוסף לקבור
ל עבדי פרעה וגו' והדר³ וכל בית יוסף ואחיו ובית
דכתיב⁴ וישב יוסף מצרימה הוא ואחיו והדר וכל
בניו אביו א"ר יוחנן בתחילה עד שלא ראו בכבודן של
בכבוד ולבסוף שראו בכבודן נהגו בהן כבוד דכתיב
וכי גורן יש לו לאמר א"ר אבהו מלמד שהקיפוהו
קב כגורן זה שמקיפים לו אטם שבאו⁽⁶⁾ בני עשו
קטורה תנא כולם למלחמה באו כיון שראו
ארונו של יעקב נטלו כולן כתרין ותלאום בארונו
ש וששה כתרים נתלו בארונו של יעקב⁵ ויספד
אד תנא אפי' סוסים ואפילו חמורים⁽⁶⁾ (מאילו מאילו)
מכפלה אתא עשו קא מעכב אמר להו⁶ ממרא קרית
מר רבי יצחק קרית ארבע ארבע זוגות היו אדם וחוה
יקה יעקב ולא היה קברה ללאה בדידיה והאי דפיש
בנתה אמר להו נהי דזביני בכירותא פשיטותא מי
תיב⁷ בקברי אשר כריתי לי וא"ר יוחנן משום ר"ש בן
א לשון מכירה שכן בכרכי הים קורין למכירה כירה
אתא אמרו ליה איגרתא בארעא דמצרים היא ומאן
ל כי איילתא דכתיב⁸ נפתלי אילה שלוחה הנותן
אל תקרי אמרי שפר אלא אמרי ספר חושים בריה
ה אודניה אמר להו מאי האי ואמרו ליה קא מעכב
אארעא דמצרים אמר להו ועד דאתי נפתלי מארעא
א מוטל בביוון⁽⁹⁾ שקל קולפא מחייה ארישיה נתון
יעקב פתחינהו יעקב לעיניה ואחיד והיינו דכתיב
קם פעמיו ירחץ בדם הרשע באותה שעה נתקיימה
גיב¹⁰ למה אשכל גם שניכם יום אחד ואע"ג דמיתתן
רתן מיהא ביום אחד הואי ואי לא⁽¹¹⁾ עסק ביה יוסף
ה והכתיב¹¹ וישאו אותו בניו ארצה כנען אמרו הניחו
ר מבהדיוטות: מי לנו גדול מיוסף כו': ת"ר בא
ות על משה רבינו שכל ישראל כולן נתעסקו בבזיה
שנאמר¹² חכם לב יקח מצות וגו'⁽¹³⁾ ומנין היה יודע
קבור אמרו סרה בת אשר נשתיירה מאותו הדור הלך
ללום את יודעת היכן יוסף קבור אמרה לו ארון של
קבעותו בנילום הנחר כדי שיתברכו מימיו הלך משה
אמר לו יוסף יוסף הגיע העת שגשבע הקב"ה שאני
שבועה שהשבעת את ישראל אם אתה מראה עצמך
נו מנוקין משבועתך מיד צף ארונו של יוסף ואל
שהרי כתיב¹³ ויהי האחד מפיל הקורה ואת הברזל נפל
ני והוא שאול ויאמר איש האלהים אנה נפל ויראהו
שלך שמה ויצף הברזל והלא דברים ק"ו ומה אלישע
ליו תלמידו של משה צף ברזל מפניו מפני משה
נמה רבי נתן אומר⁽¹⁴⁾ בקברניט של מלכים היה קבור
קברניט של מלכים אמר יוסף הגיע עת שגשבע
כם והגיעה שבועה שהשבעת את ישראל אם אתה
לם לאו הרי אנו מנוקין משבועתך באותה שעה
נטלו משה והביאו אצלו וכל אותן שנים שהיו
ני ארונות הללו אחד של מת ואחד של שכינה
יו עוברין ושבין אומרים מה טיבן של שני ארונות
י מה דרכו של מת להלך עם שכינה אמרו

קיים

ומאי שנה מעיקרה. דאקדמיניהו למנצרים מקמי אחי יוסף ומאי שנה לצסוף דכמיב הוא ואחיו והדר וכל העולים אמו: ופי. דרך לאסוף אטעדין ולעשות מהן גורן: **שמקיפין** לו אטע. גדר של קושים: **שגשים וששה כפרים.** י"ב נשיאים דישמעאל וכ"ג אלופים מנמו בעשו. וא"ת

כ"ה הן תימן וקנו נמנו ב' פעמים
ווא"ת קרה נמנה ב' פעמים שני קרה
הן אחד מבני אליפז ואחד מבני
אחאליבמה. ומ"מ ל"ה הן וכתרו של
יוסף הרי ל"ו: קא מעכב. שלא
יקברוהו שם: אמר. קרית ארבע
שמה שאינה מחוקת אלף ד' וגוה.
הא דא"ר יצחק לאו מלמא דעשו היא
אלא גמרא קאמר ליה למימר טעמא
דעיקובא דודאי כן הוה כדברי עשו
שאינה מחוקת אלף ח' קברים: איבו.
ועקב: קברה ללא בדידים. בחלק
המגיעו כדכתיב ושמה קברתי את
אבי: וצינסי. כשמכרת הבכורה:
גהי דוצינסי לבכורסי. ולא טיול פי
שנים אלף כמורה: פשטואל מי
חלקי חלקי פשוט לא מכרתי:
א"ל אין. פשטותיך נמי וצנת חלקך
במערה זו לגמרי שקך אמר אבינו
בשעת מיתה אשר כריתי לי ואין
כירה אלף לשון מכירה כמו ואכרה
לי בחמשה עשר כסף (הושע א):
הכו איגרסא. הראו שני מעירה:
יקרין אורזינסי. כדו אורי משמורה
מאי האי. למה אינסי קורבין
אזותו: שקיל גולפסי. מקל כמו
גולפסי טובי בלע מאבימי בערסין
(דף כד). ואי לא איעסק ביה יוסף
אחיו מי לא הוי מעסקי ביה.
כלומר היאך הניחוהו אחיו ליוסף
ליטול לו את השם בלדו של קבורת
אזיהם וכי פרקו מעליהן העול ולא
חתמו לו ואם לא נתעסק בו הואם
לא הוי עסקין בו והכתיב וישאו
אזותו בניו אלמא אף הם היו עסקין
במעשאו ^א וקבורתו ומסקנא כתיב
ואחרי קברו את אבינו^ב מלה הכתוב
בו שהוא היה עיקר הדבר: אמרו.
אחיו ציניהן הניחו לו להמעסק בו
כנגד כולנו: כדוד. של אבינו
מחלק יומא מבעדיעות שויסא מלך
הוא: ומעסקו בצניס. ^ה של

וּרְאָה כְּמֵה חֲבִיבוֹת בְּ
וְהוּא נִתְעַסֵּק בְּמִצְוֹת
מֹשֶׁה רַבֵּינוּ הֵיכָן יוֹסֵף
מֹשֶׁה אֲצִלָּה אֲמַר לֵה
מִתְכַּת עָשׂוּ לוֹ מִצְרִיִּים
וְעֹמֵד עַל שִׁפְתֵי נִילוֹס
גּוֹאֵל אֶתְכֶם וְהַגִּיעָה
מוֹטֵב אִם לֹא הָרִי
תִּתְמָה הַיָּאֵךְ כְּרוֹל צָף
אֵל הַמַּיִם וְגו' אֵהָא
אֶת הַמְּקוֹם וְיִקְצֵב עֵץ
תִּלְמִידוֹ שֶׁל אֱלִיהֶו
רַבֵּינוּ עַל אַחַת כְּמֵה
הֵלֶךְ מֹשֶׁה וְעֹמֵד עַל
הַקֶּבֶץ הַשָּׂאנִי גּוֹאֵל
מִרְאָה עֲצֻמָּךְ מוֹטֵב
נִזְדַּעַע אַרְוֵנו שֶׁל יוֹ
יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבַּר הַיּוֹ
מִדְבָּרָא דֵּי יוֹב זֵה

הללו אמרו אחד של מת

1

ידן נראה משום דיקשן ה' הצבור והירושה חזרה אליו וצוה יחא נמי ללא חשיב בני ידן. ומיהו בלא"ה יחא די"ל דמפרש כפי' התרגום אונקלוס ע"ש. (ג) אולי ז"ל יוכל להיות שניהם התרגום לעשו באותו שעה.